

KWIECIEŃ | 4 | 2017 ISSN 2082-7555

DEALER

B R A N Ż A

L U D Z I E

MICHAŁ LUCZAK

Dyrektor finansowy to komfort dla właściciela

TEMAT MIESIĄCA
Szef of finansów.
Czy to już czas?

RYNEK
Echa TOP50:
analiza, sylwetki

BMW SIKORA
Lojalni jednej
marce

FOT: ZUS wchodzi do dealerów na kontrolę, kwestionując składki, jakie ci odprowadzali (bądź nie) za swoich pracowników za czynności wykonywane przez nich na rzecz instytucji zewnętrznych (m.in. leasingów i firm ubezpieczeniowych)

Uwaga, kontrola! Jak reagować i nie zwariować

Ostatnio wśród dealerów zaczęło się robić gorąco – i to wcale nie z powodu wiosny, ale na skutek wizyt kontrolerów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Urzędu Skarbowego. Oto praktyczny poradnik co robić w razie kontroli.

W zmożone kontrole to efekt ustawy o poprawie otoczenia prawnego przedsiębiorców i nowelizacji ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, które weszły w życie 1 stycznia 2017 r. Nowe przepisy są nakierowane na duże podmioty gospodarcze, w których istnieje największe ryzyko wystąpienia nieprawidłowości. Ale dotyczą też dealerów.

KONTROLA ZGODNIE Z PRAWEM

Kontrolę działalności gospodarczej przedsiębiorcy szczegółowo reguluje kilka aktów prawnych, ale przede wszystkim ustawa z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1829 tj.). Kluczowe są regulacje znajdujące się w

rozdziale 5 tej ustawy. Opisują one procedurę przeprowadzenia kontroli.

Przedsiębiorca zazwyczaj dowie się o kontroli z zawiadomienia, które powinno do niego wpłynąć. Nie zawsze jednak wszczęcie kontroli będzie nim poprzedzone – czasami bowiem przeprowadzenie kontroli jest konieczne ze względu na przykład na przeciwdziałanie popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia lub w celu zabezpieczenia dowodów. W zawiadomieniu o zamiarze wszczęcia kontroli wskazuje się na jej zakres przedmiotowy. Określenie to powinno być identyczne również w upoważnieniu do przeprowadzenia kontroli i w toku jej wykonywania nie może się zmienić. W zawiadomieniu nie podaje się terminu przystąpienia

do czynności kontrolnych, chociaż wszczęcie kontroli powinno nastąpić w okresie od 7 do 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia. Na wniosek przedsiębiorcy wszczęcie kontroli może mieć miejsce wcześniej – ale nie później. Jeżeli kontrola nie została wszczęta w wyżej określonym terminie, to należy wystawić nowe zawiadomienie.

Doręczenie zawiadomienia może być dokonane w dowolny, ale skuteczny sposób, a więc nie tylko drogą pocztową, lecz także przez doręczenie bezpośrednio wykonane przez pracownika organu kontroli lub z pomocą organów policji, ABW, CBA czy straży miejskiej. Należy zwrócić uwagę, czy zawiadomienie zawiera następujące elementy: oznaczenie organu, datę i miejsce wystawie-

nia, oznaczenie przedsiębiorcy, wskazanie zakresu przedmiotowego kontroli, podpis osoby upoważnionej do zawiadomienia.

KTO I GDZIE?

A co jeśli kontroler zjawi się w firmie, gdy nie będzie jej właściciela? To nic – kontrola dalej będzie mogła się rozpocząć, o ile pracownik, któremu kontroler okaże legitymację służbową, może być uznany za osobę, o której mowa w art. 97 Kodeksu cywilnego. Osoba ta musi być zatem pracownikiem kontrolowanego, ale takim, w którego zakresie zadań leży wykonywanie czynności prawnych w imieniu przedsiębiorstwa. Nie może to być zatem dowolny pracownik, np. portier, sprzątaczką lub goniec, ale choćby księgowy, radca prawny lub zastępca dyrektora. Osoba podejmująca kontrolę ma obowiązek poinformować kontrolowanego przedsiębiorcę lub osobę, wobec której podjęto czynności kontrolne, o jego prawach i obowiązkach.

Ustaliliśmy więc, że czynności kontrolnych dokonuje się w obecności kontrolowanego lub osoby przez niego upoważnionej. Kontroler potrzebuje obecności kontrolowanego głównie po to, aby ten ułatwiał mu przeprowadzenie kontroli, czyli korzystanie z niezbędnej dokumentacji i materiałów oraz środków technicznych i lokalowych, a także aby na bieżąco wyjaśniał kontrolowane zagadnienia lub sprawy z nimi związane. Nie jest rzeczą konieczną ani tym bardziej celową, aby kontrolowany przedsiębiorca lub osoby stanowiące jego organy zarządzające były fizycznie obecne przy każdej czynności organu kontroli. Stąd można wskazać imien-

nie osoby (nawet kilka) upoważnione do obecności podczas wykonywania czynności kontrolnych. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż nie ma sensu unikać obecności w trakcie wykonywania kontroli. W takiej sytuacji do czasu trwania kontroli nie wlicza się czasu nieobecności kontrolowanego. Unikanie obecności tylko więc kontrolę wydłuży.

Kontrola może odbywać się w miejscu wykonywania działalności gospodarczej lub, za zgodą lub na wniosek kontrolowanego, w innym miejscu przechowywania dokumen-

tów w krótkim czasie. W przypadku gdy przedsiębiorca wskaże na piśmie, że przeprowadzane czynności zakłócają w sposób istotny prowadzoną działalność gospodarczą, konieczność podjęcia takich czynności powinna być uzasadniona przez kontrolera w protokole kontroli. Co istotne – nie można równocześnie podejmować i prowadzić więcej niż jednej kontroli działalności przedsiębiorcy.

Kolejnym wymogiem wobec przedsiębiorcy jest prowadzenie i przechowywanie w swojej siedzibie książki kontroli oraz

„Dealer nie ma obowiązku podpisania protokołu w brzmieniu, jakie zostanie mu zaprezentowane. Jeśli nie zgadza się z ustaleniami kontroli – to może, a nawet powinien, wyrazić wówczas swoje wątpliwości.”

tacji. Za zgodą kontrolowanego kontrola może odbywać się także w siedzibie organu kontroli.

GDY SIĘ NAPRZYKRZĄ

Wielu przedsiębiorców skarży się, że czynności podejmowane są w sposób przewlekły i zakłócają bieżące funkcjonowanie firmy. Najczęściej odnotowuje się zakłócenia polegające na zablokowaniu rachunku bankowego przedsiębiorcy, przejęciu do badania ksiąg rachunkowych i żądanie dużej ilości do-

upoważnień i protokołów kontroli (można prowadzić ją także w formie elektronicznej). Zawiera ona wpisy dokonywane przez organ kontroli. W takim dokumencie jest miejsce na odnotowanie faktu czy zostały wykonane zalecenia pokontrolne lub czy zostały one uchylone przez organ kontroli bądź na przykład sąd administracyjny. Książkę kontroli należy niezwłocznie po wszczęciu kontroli okazać kontrolującemu.

Przepisy regulują też czas trwania kontroli u przedsiębiorcy. W jednym roku kalen-

Reklama

System Zarządzania Stacjami Dealerskimi SOLUTION

roundbyte.com
skuteczne rozwiązania

Wszystko pod kontrolą

darzowym nie może on przekraczać:

- w odniesieniu do mikroprzedsiębiorców - 12 dni roboczych;
- w odniesieniu do małych przedsiębiorców - 18 dni roboczych;
- w odniesieniu do średnich przedsiębiorców - 24 dni roboczych;
- w odniesieniu do pozostałych przedsiębiorców - 48 dni roboczych.

Czas kontroli można jednak przedłużyć. Jest to możliwe jedynie z przyczyn niezależnych od organu kontroli i wymaga uzasadnienia na piśmie. Uzasadnienie doręcza się przedsiębiorcy i wpisuje do książki kontroli przed podjęciem dalszych czynności kontrolnych. Przedłużenie możliwe jest także, gdy w toku kontroli zostanie ujawnione zaniżenie zobowiązania podatkowego lub zawyżenie straty w wysokości przekraczającej równowartość 10 proc. kwoty zadeklarowanego zobowiązania podatkowego lub straty, albo w przypadku ujawnienia faktu niezłożenia deklaracji pomimo takiego obowiązku. Wówczas czas trwania kontroli nie może spowodować przekroczenia odpowiednio dwukrotności czasu określonego powyżej. Jeżeli kontrola wykazała rażące naruszenie przepisów prawa przez przedsiębiorcę, można przeprowadzić powtórny kontrolę w tym samym zakresie przedmiotowym w danym roku kalendarzowym, a czas jej trwania nie może przekraczać 7 dni.

MOŻNA SKARŻYĆ

Uchwalona w grudniu nowelizacja prawa dotyczącego kontroli wprowadziła wiele zmian w zasadach funkcjonowania swobody działalności gospodarczej. Między innymi dodany został artykuł, zgodnie z którym organ kontroli nie przeprowadza kontroli w przypadku, gdy ma ona dotyczyć przedmiotu kontroli objętego uprzednio zakończoną kontrolą przeprowadzoną przez ten sam organ. Są jednak od tego liczne wyjątki. Kontrola może być powtórzona na przykład, gdy ma dotyczyć okresu nieobjętego uprzednio zakończoną kontrolą lub gdy po sporządzeniu protokołu z poprzedniej kontroli wyszły na jaw istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne lub nowe dowody nieznanne organowi kontroli w chwili przeprowadzenia kontroli, w tym wskazujące na wystąpienie nadużycia prawa, o którym mowa w art. 5 ust. 5 ustawy o podatku od towarów i usług.

Przedsiębiorca może wnieść sprzeciw na piśmie do organu podejmującego i wykonującego kontrolę wobec podjęcia i wykonywania przez organy kontroli czynności z naruszeniem przepisów. Sprzeciw wnosi się w terminie 3 dni roboczych od dnia wszczęcia kontroli. Przedsiębiorca musi uzasadnić wniesienie sprzeciwu. Co ważne, wniesienie sprzeciwu powoduje wstrzymanie czynności kontrolnych z chwilą doręczenia kontrolującemu zawiadomienia o wniesieniu sprzeciwu do czasu rozpatrzenia sprzeciwu. Organ kontroli w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprzeciwu wydaje postanowienie o odstąpieniu od czynności kontrolnych lub ich kontynuowaniu. Te postanowienia są skarżalne - zażaleniem złożonym w ciągu 3 dni od dnia otrzymania postanowienia.

Warto wspomnieć, że przedsiębiorcy, który poniósł szkodę na skutek przeprowadzenia czynności kontrolnych z naruszeniem przepisów prawa, przysługuje odszkodowanie. Dochodzenie roszczenia z tego tytułu jest możliwe na gruncie przepisów prawa cywilnego, a zwłaszcza na podstawie art. 417 lub art. 4172 k.c. Ciężar dowodu spoczywa jednak na przedsiębiorcy. Dlatego ważne jest, aby przedsiębiorca już przy podpisywaniu protokołu kontroli zaznaczył, że przeprowadzona kontrola spowodowała szkody i wskazał, jakie przepisy prawa zostały naruszone. To pozwoli mu dochodzić swoich roszczeń.

Co ważne, przedsiębiorca ma prawo w terminie 14 dni od daty otrzymania protokołu złożyć pisemne zastrzeżenia do jego ustaleń, wskazując równocześnie stosowne środki dowodowe, a inspektor kontroli ma obowiązek rozpatrzyć zgłoszone zastrzeżenia i w razie potrzeby podjąć dodatkowe czynności kontrolne. Dealer nie ma zatem obowiązku podpisania protokołu w brzmieniu, jakie zostanie mu zaprezentowane. Jeśli nie zgadza się z ustaleniami kontroli - to może, a nawet powinien wówczas wyrazić swoje wątpliwości. ●

TEKST:

MALGORZATA MILLER

Autorka jest radcą prawnym, partnerem w SLS Seredyński Sandurski Kancelaria Radców Prawnych sp. p.

CO SPRAWDZAJĄ KONTROLERZY ZUS?

Inspektorzy kontroli Zakładu Ubezpieczeń Społecznych prowadząc kontrolę mają prawo badać czy płatnik składek:

- w odpowiednich terminach zgłosił do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego wszystkie osoby, które powinien,
- obliczył od prawidłowych podstaw wymiaru oraz w prawidłowych wysokościach wszystkie należne składki oraz je zadeklarował,
- prawidłowo obliczył wysokość świadczeń z ubezpieczeń społecznych i udokumentował do nich prawo, wypłacił te świadczenia i prawidłowo rozliczył je w poczet składek,
- terminowo i bez błędów opracował wnioski o emerytury i renty,
- rzetelnie wystawił zaświadczenia i zgłosił dane do celów ubezpieczeniowych.

Płatnicy składek są zobowiązani:

- udostępnić wszelkie dokumenty i inne nośniki informacji związane z zakresem kontroli (książkę kontroli, upoważnienia, protokoły kontroli, pozostałą dokumentację),
- udostępnić do oględzin składniki majątku,
- sporządzić i wydać kopie dokumentów związanych z zakresem kontroli,
- zapewnić niezbędne warunki do przeprowadzenia czynności kontrolnych,
- udzielać wyjaśnień,
- przedstawić tłumaczenia dokumentacji sporządzonej w języku obcym na język polski.

Co sprawdzają kontrolerzy ZUS?

- umowy o pracę
- umowy o dzieło
- umowy zlecenia
- regulaminy: ZFŚS, wynagradzania